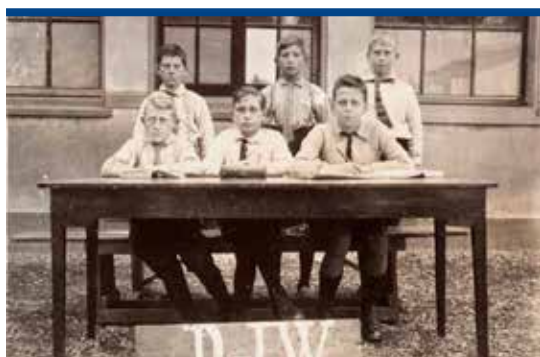

Onderwerpen uit de Westzaanse geschiedenis

door WILLEM TIP/deel 44
beeld: Digitale Beeldbank

Het verenigingsleven

Bij de Westzaanse denksporten en de cultuur was het in de jaren van de verzuiling een komen en gaan. Evenals bij de sport was het overgrote deel van de verenigingen weer algemeen. Schaak- en damclubs kende Westzaan al aan het eind van de negentiende eeuw. In 1895 telde men niet minder dan drie schaakclub: groepen schakers die onder het genot van pijp en sigaar bij de leden thuis samenkwamen. Na de eeuwwisseling waren er de Schaak en Damclub Westzaan (1904), de Westzaansche Damclub (1918), de damclub Onder Ons (1931) en de Schaakclub Westzaan (1934). De beide laatste clubs zouden tot in de late wederopbouwjaren hun activiteiten voortzetten.

Bestuur van de vereniging De Jonge Westzener (DJW) in 1927

Reciteergezelschappen waren er in het dorp al sinds het midden van de negentiende eeuw. In deze gezelschappen las men gezamenlijk gedichten, verzen en andere schone letteren. Enkele illustere namen: het Kunstminnend Gezelschap (1850), de Rederijkerskamer Feith (1856), Onder Ons (1876), Excelsior (1876), Onderling Genoegen (1877), Ons Nuttig Streven (1877) en Ontwikkeling Zij Ons Streven (1894). In de nieuwe eeuw kwam het toneel meer in de belangstelling. De toneelvereniging Eensgezindheid (1902) zag het licht, evenals de vereniging De Jonge Westzener (1927) die zich behalve met sport, spel en huisvlijt ook met toneel bezighield, en nog altijd actieve toneelvereniging Herleving (1945). Van protestantse komaf was de intussen weer opgeheven toneelvereniging Guido Gezelle (1959).

Crescendo bij de viering van het 20-jarig bestaan in 1920.

Ruim een eeuw lang zou Westzaan een eigen fanfarekorps huisvesten, muziekvereniging Crescendo. In de zomer van 1900 richtte men het nieuwe muziekgezelschap op. Bij de start telde de vereniging al direct twintig leden. Zoals nagenoeg alle Westzaanse verenigingen was ook Crescendo weer algemeen - neutraal. Die neutraliteit was in de tijd van de verzuiling niet altijd een gemakkelijke opgave, zoals weldra zou blijken in de jaren twintig. De discussie over het wel of niet spelen van het koningsgezinde Wilhelmus hield de gemoederen een tijdlang bezig. Uiteindelijk liet men bij het jubileum van koningin Wilhelmina het Wilhelmus weg, wat ook weer niet in goede aarde viel bij iedereen. Later zou Crescendo het Wilhelmus nog vaak spelen, evenals andere bekende koralen en liederen. De eerste dirigent van het korps was G. van Dillewijn. Later traden bekwame dirigenten aan zoals Toon de Vries (1911-1937) en Cees Luttkik (tot 1979). Ruim honderd jaar zou Crescendo zich laten horen tijdens concoursen, concerten en rondgangen. In de tuin achter hotel De Prins had het korps zijn oefenlokaal. Daar werd ook wel geconcentreerd.

In 2000 vierde Crescendo uitgebreid zijn honderdjarig bestaan. Niet veel later bleek niettemin het verloop onder het verouderende ledenbestand te groot. Het werd moeilijk om nog een goede bezetting in stand te houden. De opheffing volgde in 2006. Nadien verzamelden individuele leden zich nog geregeld in een 'dagorkest'. Dat zorgde voor opluistering van hoogtijdagen, zoals de feestelijke intocht van Sinterklaas en de jaarlijkse volkskerstzang in de Grote Kerk.

Naast de kerkelijke zangkoren verschenen in de late negentiende eeuw ook algemene zangverenigingen zoals Harmonie (Westzaan-Zuid, 1882 - jaren 1930) en Concordia (Westzaan-Noord, 1901-jaren 70). In de jaren dertig was dit laatste koor zelfs in staat een eigen repetitielokaal te bouwen aan het Weiver. Na de opheffing van het koor zou het gebouw 'Concordia' nog dienst doen als distributiekantoor, verenigingslokaal voor de Westzaanse damclub en tenslotte als katholieke kapel (jaren 60). De traditie van een algemene zangvereniging werd in de 21ste eeuw voortgezet door het Dameskoor Westzaan.

De Schaakclub Westzaan met Klaas Tanger in 1961.

De Westzaanse Gemeenschap, een samenwerkingsverband voor de intussen vele Westzaanse verenigingen en stichtingen, zou worden opgericht direct na de Tweede Wereldoorlog (1945). Een veertigtal organisaties zou in de nieuwe eeuw elkaar binnen deze koepel vinden. Het breed verschijnende huis-aan-huisblad De Wessaner zou daarbij vanaf 1984 aan het Westzaanse verenigingsnieuws een vast podium bieden.

Zangkoor Concordia in 1951.